

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ**  
**Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді**

**«ЗАТВЕРДЖУЮ»**

Директор НЕНЦ,  
доктор педагогічних наук, професор

\_\_\_\_\_  
В.В. Вербицький  
«28» травня 2026 рік

**НАВЧАЛЬНО-ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН**  
**курсів підвищення кваліфікації**  
**заступників директорів закладів позашкільної освіти**  
**(5 –23 жовтня 2026 р.)**

**Форма навчання:** дистанційна/змішана 120 год. / 4 кред. ЄКТС

**ЛІЦЕНЗІЯ**  
серія АЕ № 270777

**ОБГОВОРЕНО**  
на засіданні педагогічної ради  
НЕНЦ  
Протокол № 2 від 28 травня 2026 р.

**Київ – 2026**

**Мета курсу:** вдосконалення та розвиток нормативно-правових, управлінських, психолого-педагогічних, методичних та цифрових компетентностей керівних і педагогічних кадрів закладів позашкільної освіти для забезпечення ефективної організації освітнього та виховного процесів у контексті освітніх реформ, євроінтеграції та сучасних безпекових викликів.

**Об'єкт курсу:** процес нормативно-правового, управлінського, психолого-педагогічного та цифровізованого забезпечення функціонування й розвитку закладу позашкільної освіти в умовах освітніх реформ, євроінтеграції та сучасних безпекових викликів.

**Предмет курсу:** закономірності, принципи, методи та сучасні цифрові й менеджмент-технології організації освітнього, виховного та управлінського процесів у закладах позашкільної освіти в умовах освітніх реформ, євроінтеграції та надзвичайних ситуацій.

#### **Завдання курсу:**

1. Опанувати нормативно-правові, психологічні та професійні засади діяльності педагога позашкільля в умовах освітніх реформ.
2. Проаналізувати управління та імідж закладу позашкільної освіти: лідерство, командна взаємодія та безпечне освітнє середовище.
3. Визначити особливості психологічної підтримки, інклюзія та безпека учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій.
4. Дослідити особливості психолого-педагогічного супроводу, методичного менеджменту та інноваційних векторів розвитку позашкільля в контексті євроінтеграції.
5. Сформувати навички моделювання системи виховної роботи в позашкільлі: національно-патріотичний та громадянський вектори.
6. Сформувати навички виховні, цифрові та інноваційні стратегії в позашкільлі: національно-патріотичний вектор, ІКТ та штучний інтелект.

**Актуальність.** Сучасний керівник закладу позашкільної освіти є не лише адміністратором, а й лідером освітнього процесу, наставником і психологом для свого колективу. В умовах реформування освіти, яке триває в умовах воєнних подій, а отже перманентного стресу, зростання навантаження, психологічного тиску та соціальних викликів особливої ваги набуває питання супроводу педагогів, попередження професійного вигорання та створення позитивного мікроклімату в колективі. Програма спрямована на розвиток психологічної та управлінської компетентності керівних кадрів закладів ПО, що забезпечить ефективне функціонування педагогічних колективів ЗПО та колективу закладу в цілому.

#### **Перелік компетентностей.**

Програма спрямована на формування та розвиток загальних і професійних компетентностей.

Програма передбачає формування та/або удосконалення таких груп компетентностей:

### *Загальні компетентності (ЗК):*

- ЗК.01 Здатність діяти відповідально і свідомо на засадах поваги до прав і свобод людини та громадянина; реалізувати свої права і обов'язки; усвідомлювати цінності громадянського суспільства та необхідність його сталого розвитку (громадянська компетентність);
- ЗК.02 Здатність до міжособистісної взаємодії, роботи в команді, налагоджування соціальної взаємодії, співробітництва з колегами, попереджування та розв'язання конфліктів (соціальна компетентність);
- ЗК.03 Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність);
- ЗК.04 Здатність до системного та критичного мислення, аналізу та синтезу інформації з різних джерел, бачення комплексного розвитку подій, спроможності особистості адекватно і глибоко пізнавати оточуючий світ: природне і соціальне середовище, самого себе (когнітивна компетентність);
- ЗК.05 Здатність до генерування нових ідей, виявлення та розв'язання проблем, ініціативності та підприємливості (підприємницька компетентність).

### *Професійні компетентності (ПК):*

- А1.1 Здатність керуватися в управлінській діяльності нормативно-правовими документами в галузі освіти;
- А1.2 Здатність проєктувати, розробляти документи щодо управління закладом освіти;
- А2.1 Здатність визначати і враховувати запити та очікування всіх учасників освітнього процесу;
- А2.2 Здатність визначати стратегію розвитку закладу освіти, у тому числі стратегію цифрової трансформації, та здійснювати стратегічне планування;
- А3.1 Здатність застосовувати оптимальні методи діагностики індивідуальних особливостей персоналу, здійснювати ефективну кадрову політику;
- Б.1.1 Здатність забезпечувати організацію якісного освітнього процесу;
- Б.1.2 Здатність запровадити функціонування внутрішньої системи забезпечення якості освіти;
- В1.1 Здатність здійснювати позитивний вплив на колектив закладу, окремих осіб і групи осіб, спрямовуючи їхні зусилля на досягнення стратегічних цілей закладу освіти;
- В1.2 Здатність швидко реагувати на зміни і формувати гнучкість та адаптивність у всіх учасників освітнього процесу;

- В2.1 Здатність сприяти розвитку в учасників освітнього процесу поваги та дбайливого ставлення до національних, історичних, культурних цінностей, нематеріальної культурної спадщини українського народу;
- В2.2 Здатність до сприяння в дотриманні учасниками освітнього процесу педагогічної етики, культури спілкування, доброчесності та добропорядності;
- Г1.2 Здатність забезпечити умови праці для працівників закладу освіти, облаштовувати їхні робочі місця з урахуванням санітарних норм і правил;
- Г1.3 Здатність організувати заходи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу;
- Д1.1 Здатність генерувати і впроваджувати в управлінську практику нові, перспективні ідеї, освітні інновації;
- Д3.1 Здатність орієнтуватися в інформаційному просторі, здійснювати пошук і критично оцінювати інформацію, оперувати нею в управлінській діяльності.

*Очікувані результати підвищення кваліфікації.*

Після завершення програми слухачі: розуміють сутність і завдання супроводу в управлінні ЗПО та усвідомлюють роль керівника у забезпеченні психологічного благополуччя всіх членів колективу; уміють визначати емоційний стан та соціально-психологічний клімат у колективі; володіють навичками емоційного самоконтролю та розвитку емоційного інтелекту; застосовують стратегії профілактики професійного вигорання; володіють методами підтримки та мотивації всіх працівників, зокрема педагогів, та вміють їх грамотно впроваджувати за для атмосфери довіри й взаємоповаги у колективі; ефективно застосовують комунікативні та фасилітаційні техніки в управлінні.

Оцінювання результатів підвищення кваліфікації. Оцінювання може відбуватися у поєднанні таких форм поточного контролю: онлайн-опитування; практичне завдання – написання статті; підсумкове обговорення або презентація власного досвіду.

## СТРУКТУРА КУРСІВ ПІДВИЩЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЇ

## ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЗАНЯТЬ.

| №<br>п/п      | Назва теми                                                                                                                                                                                                                           | Лекції | Практичні<br>заняття | Самостійна<br>робота |
|---------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------|----------------------|----------------------|
| 1             | <b>Модуль 1. Освітологічні, правові та управлінські засади діяльності керівників педагогічних закладів</b><br>Тема 1. Нормативно-правові, психологічні та професійні засади діяльності педагога позашкілля в умовах освітніх реформ. | 4      | 4                    | 4                    |
|               | Тема 2. Управління та імідж закладу позашкільної освіти: лідерство, командна взаємодія та безпечне освітнє середовище.                                                                                                               | 4      | 8                    | 14                   |
| 2             | <b>Модуль 2. Соціально-психологічний та науково-методичний супровід освітнього процесу</b><br>Тема 3. Психологічна підтримка, інклюзія та безпека учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій.                       | 2      | 12                   | 4                    |
|               | Тема 4. Методичний менеджмент та інноваційні вектори розвитку позашкілля в контексті євроінтеграції.                                                                                                                                 | 4      | 12                   | 6                    |
| 3             | <b>Модуль 3. Організація, цифровізація та аналітика виховного процесу в закладі позашкільної освіти</b><br>Тема 5. Моделювання системи виховної роботи в позашкіллі: національно-патріотичний та громадянський вектори.              | 6      | 12                   | 8                    |
|               | Тема 6. Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес закладів позашкільної освіти.                                                                                                                | 2      | 6                    | 2                    |
| 4             | <b>Діагностика. Тестування. Презентація практичного досвіду - 6 год.</b>                                                                                                                                                             |        |                      |                      |
| <b>Разом:</b> |                                                                                                                                                                                                                                      |        |                      |                      |

Всього – 120 год. (4 кредита ЄКТС)

Лекції – 22 год.

Практичні заняття – 54 год.

Самостійна робота – 38 год.

Діагностика. Тестування – 6 год.

### Зміст модулів

| №<br>з/п | Назва модулів, тем та їх зміст                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         |
|----------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1.1      | <p><u>Тема 1.</u> Нормативно-правові, психологічні та професійні засади діяльності педагога позашкільця в умовах освітніх реформ</p> <p><i>Зміст теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Професійний розвиток працівників позашкільної освіти в умовах реформ.</li> <li>2. Нормативно-правове забезпечення діяльності закладу позашкільної освіти в умовах модернізації освіти.</li> <li>3. Психологічні особливості освіти дорослих в умовах змішаного навчання.</li> </ol>                                                                                                                                                           |
| 1.2      | <p><u>Тема 2.</u> Управління та імідж закладу позашкільної освіти: лідерство, командна взаємодія та безпечне освітнє середовище</p> <p><i>Зміст теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Спецкурс. Управлінська діяльність керівника закладу позашкільної освіти в умовах соціальних трансформацій та нестабільності.</li> <li>2. Психологічні засади лідерства, етапи формування команди, технології результативної взаємодії та методи оцінювання командного клімату.</li> <li>3. Булінг у закладі освіти: сутність, наслідки, подолання.</li> <li>4. Формування позитивного іміджу сучасного закладу позашкільної освіти.</li> </ol> |
| 2.1      | <p><u>Тема 3.</u> Психологічна підтримка, інклюзія та безпека учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій</p> <p><i>Зміст теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Психологічна підтримка професійної трансформації педагогічних працівників «Поруч із собою».</li> <li>2. Спецкурс. Створення безпечного та інклюзивного освітнього середовища, особливості (специфіка) інклюзивного навчання, забезпечення додаткової підтримки в освітньому процесі дітей з особливими освітніми потребами.</li> <li>3. Психолого-педагогічна підтримка дітей, батьків та педагогів в умовах надзвичайної ситуації.</li> </ol>       |

|     |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                       |
|-----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 2.2 | <p><u>Тема 4.</u> Методичний менеджмент та інноваційні вектори розвитку позашкілля в контексті євроінтеграції</p> <p><i>Зміст теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Розвиток «м'яких навичок» у професійному розвитку педагогічних працівників.</li> <li>2. Структура науково-методичної діяльності у сфері позашкільної освіти.</li> <li>3. Інноваційні форми роботи у сфері методичного менеджменту.</li> <li>4. Спецкурс. Інтеграція в Європейський освітній простір.</li> </ol> |
| 3.1 | <p><u>Тема 5.</u> Моделювання системи виховної роботи в позашкільлі: національно-патріотичний та громадянський вектори</p> <p><i>Зміст теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Моделювання виховної системи позашкільного закладу.</li> <li>2. Громадянське виховання в закладі позашкільної освіти.</li> <li>3. Спецкурс. Національно-патріотичне виховання учнівської молоді.</li> </ol>                                                                                            |
| 3.2 | <p><u>Тема 6.</u> Впровадження інформаційно-комунікаційних технологій у навчально-виховний процес закладів позашкільної освіти.</p> <p><i>Зміст теми:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Розвиток інформаційно - цифрової компетентності педагогів – основа реалізації інноваційних процесів у сучасній позашкільній освіті</li> <li>2. Спецкурс. Педагогічні можливості штучного інтелекту в позашкільній освіті.</li> </ol>                                                          |
| 4.  | <p>Діагностика. Тестування. Презентація практичного досвіду.</p> <ol style="list-style-type: none"> <li>1. Конференція з обміну досвідом.</li> <li>2. Тестування.</li> </ol>                                                                                                                                                                                                                                                                                                                          |

## Плани практичних та семінарських занять

### Практичне заняття 1

**Тема 1:** Нормативно-правові, психологічні та професійні засади діяльності педагога позашкілля в умовах освітніх реформ

**Мета:** сформувати навички застосування оновленої нормативно-правової бази, освоїти інструменти психологічної саморегуляції в умовах освітніх трансформацій та визначити індивідуальну траєкторію професійного розвитку з урахуванням вимог сучасної позашкільної освіти.

#### **Завдання:**

Опрацювати зміст теми 1 (Тема 1. Нормативно-правові, психологічні та професійні засади діяльності педагога позашкілля в умовах освітніх реформ) та рекомендовані літературні джерела:

1. Проаналізуйте нормативно-правові акти та кейси із реальної практики закладу позашкільної освіти, визначивши ключові зміни у

законодавстві та їхній вплив на правовий статус, права й обов'язки педагогічного працівника.

2. Опрацюйте методики оцінювання та підвищення власної психологічної стійкості, з метою засвоєння практичних технік запобігання професійного вигорання в умовах освітніх реформ та нестабільності.

3. Розробіть проект індивідуальної траєкторії професійного розвитку педагога позашкільної освіти (або карту професійних компетентностей) відповідно до сучасних вимог та професійного стандарту.

4. Спроектуйте модель взаємодії педагога дорослих з іншими учасниками освітнього процесу в умовах змішаного навчання та трансформаційних змін.

## Практичне заняття 2

**Тема 2:** Управління та імідж закладу позашкільної освіти: лідерство, командна взаємодія та безпечне освітнє середовище

**Мета:** Сформувати у слухачів практичні уміння та навички застосування сучасних інструментів освітнього менеджменту для побудови ефективної команди, створення безпечного й безбулінгового середовища та розробки бренд-стратегії для формування позитивного іміджу закладу позашкільної освіти.

### **Завдання:**

Опрацювати зміст теми 2 (Тема 2. Управління та імідж закладу позашкільної освіти: лідерство, командна взаємодія та безпечне освітнє середовище) та рекомендовані літературні джерела:

1. Провести діагностику командного клімату, визначити поточний етап формування команди та розробити покроковий алгоритм розв'язання управлінського конфлікту чи підвищення мотивації працівників.

2. Опрацювати кейс із виявлення та подолання булінгу в закладі освіти, склавши протокол реагування, план дій керівника/педагога та алгоритм взаємодії із суб'єктами реагування.

3. Розробити концептуальну карту (або SWAT-аналіз) позитивного іміджу закладу позашкільної освіти, сформулювавши ключові елементи його бренду, унікальну пропозицію та канали комунікації із громадськістю та батьками.

4. Спроектувати модель ситуаційного лідерства керівника закладу в умовах соціальних трансформацій та нестабільності, визначивши ефективні стилі прийняття рішень та антикризові комунікації.

## Практичне заняття 3

**Тема 3:** Психологічна підтримка, інклюзія та безпека учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій.

**Мета:** сформувати практичні навички надання першої психологічної допомоги, організації безпечного та інклюзивного освітнього простору для дітей з особливими освітніми потребами (ООП), а також засвоїти алгоритми адаптації

та підтримки всіх учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій та кризових викликів.

### **Завдання:**

Опрацювати зміст теми 3 (Тема 3. Психологічна підтримка, інклюзія та безпека учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій) та рекомендовані літературні джерела:

1. Опрацювати та відпрацювати у парах/групах техніки заземлення, дихальні вправи та інструменти першої психологічної допомоги (ППД) для зняття гострого стресу у дітей, батьків та колег під час надзвичайної ситуації.
2. Розробити чек-лист або карту адаптації навчального простору (в тому числі укриття чи цифрового середовища) для забезпечення додаткової підтримки та безпеки дітей з ООП під час кризових подій.
3. Проаналізувати запропоновану ситуаційну задачу (наприклад, алгоритм дій при виникненні панічної атаки у дитини, тривоги чи евакуації) та скласти чіткий покроковий сценарій дій педагога для збереження фізичної та емоційної безпеки групи.
4. Спроекувати модель психолого-педагогічної взаємодії з батьками здобувачів освіти в умовах надзвичайного стану, визначивши ключові меседжі, канали комунікації та інструменти зниження рівня загальної тривожності.

## **Практичне заняття 4**

**Тема 4:** Психолого-педагогічний супровід, методичний менеджмент та інноваційні вектори розвитку позашкілля в контексті євроінтеграції

**Мета:** сформуувати навички застосування інноваційних форм методичного менеджменту, розвитку м'яких навичок (soft skills) у професійній діяльності, а також розробити стратегічні орієнтири для інтеграції вітчизняних освітніх практик у Європейський освітній простір.

### **Завдання:**

Опрацювати зміст теми 4 (Тема 4. Психолого-педагогічний супровід, методичний менеджмент та інноваційні вектори розвитку позашкілля в контексті євроінтеграції) та рекомендовані літературні джерела:

1. Спроекувати модель інноваційної форми методичної роботи в закладі позашкільної освіти (наприклад, методичний хаб, воркшоп-лабораторію чи кейс-клуб), визначивши її структуру, мету, очікувані результати та інструменти оцінювання ефективності.
2. Опрацювати кейси з діагностики та розвитку ключових м'яких навичок педагога (критичне мислення, емоційний інтелект, фасилітація, адаптивність) і скласти індивідуальну ментальну карту (Mind Map) їх впровадження у щоденну педагогічну практику.
3. Проаналізувати кращі європейські практики позашкільної/неформальної освіти та розробити матрицю відповідності (або порівняльну таблицю) між українськими методичними стандартами й європейськими орієнтирами якісної освіти.

4. Розробити алгоритм психолого-педагогічного супроводу педагогічних працівників у процесі впровадження освітніх інновацій та міжнародного співробітництва, спрямований на подолання опору змінам і підвищення професійної мотивації.

### Практичне заняття 5

**Тема 5:** Моделювання системи виховної роботи в позашкільлі: національно-патріотичний та громадянський вектори

**Мета:** сформувати у педагогічних працівників практичні навички проектування та впровадження сучасної, дієвої моделі виховної системи закладу позашкільної освіти, спрямованої на активізацію національно-патріотичного виховання та формування свідомої громадянської позиції учнівської молоді шляхом використання інтерактивних та практико-орієнтованих форм роботи.

#### **Завдання:**

Опрацювати зміст теми 5 (Тема 5. Моделювання системи виховної роботи в позашкільлі: національно-патріотичний та громадянський вектори) та рекомендовані літературні джерела:

1. Спроекувати концептуальну модель (або ментальну карту / Mind Map) виховної системи закладу позашкільної освіти (або окремого гуртка/об'єднання), визначивши її мети, ключові напрями, принципи, очікувані результати та системоутворюючі заходи національно-патріотичного спрямування.

2. Розробити сценарій або технологічну карту інтерактивного виховного заходу громадянського чи національно-патріотичного спрямування (наприклад, хакатон, волонтерський проєкт, симуляційна гра з громадянської активності, форум-театр тощо) із застосуванням діяльнісного підходу.

3. Скласти банк критеріїв, показників та діагностичного інструментарію (опитувальники, експрес-тести, карти спостережень) для оцінювання рівня сформованості патріотичних почуттів та громадянських компетентностей здобувачів позашкільної освіти.

4. Проаналізувати надані моделі/кейси традиційної виховної роботи в позашкільлі, виявити прояви формалізму або застарілих підходів та запропонувати конкретні шляхи їх реформування та адаптації до запитів і цінностей сучасної молоді.

### Практичне заняття 6

**Тема 6:** Виховні, цифрові та інноваційні стратегії в позашкільлі: національно-патріотичний вектор, ІКТ та штучний інтелект

**Мета:** сформувати у педагогічних працівників практичні уміння та навички інтеграції сучасних цифрових технологій (ІКТ) та інструментів штучного інтелекту (ШІ) у виховний процес закладу позашкільної освіти для підвищення ефективності національно-патріотичного та громадянського виховання учнівської молоді.

**Завдання:**

Опрацювати зміст теми 6 (Тема 6. Виховні, цифрові та інноваційні стратегії в позашкільлі: національно-патріотичний вектор, ІКТ та штучний інтелект) та рекомендовані літературні джерела:

1. Скласти серію ефективних текстових запитів (промптів) до генеративних нейромереж (ChatGPT, Claude тощо) для створення сценаріїв виховних заходів, вікторин, кейс-завдань та інтерактивних сторітелінгів з національно-патріотичної тематики.
2. Створити інтерактивний виховний продукт з патріотичного виховання або краєзнавства (наприклад, віртуальну екскурсію, вебквест, інтерактивну плакат-картку або тест) із використанням онлайн-сервісів (Canva, Genially, ThingLink, Wordwall тощо).
3. Розробити алгоритм перевірки згенерованого штучним інтелектом контенту на предмет галюцинацій, маніпуляцій та фейків, а також укласти чек-лист із дотримання академічної доброчесності та цифрової безпеки при використанні ШІ у виховній роботі з дітьми.
4. Спроекувати та презентувати мініпроект (модель) впровадження ІКТ та інструментів ШІ у виховну систему гуртка або закладу позашкільної освіти, визначивши ключові цифрові інструменти, очікувані результати та ризики.

**Практичне заняття 7**

**Тема 7:** Підсумкова атестація та презентація практичного досвіду

**Мета:** оцінити рівень засвоєння слухачами теоретичного матеріалу та формування ключових компетентностей за програмою підвищення кваліфікації, а також забезпечити захист і трансфер напрацьованого практичного досвіду (випускних проєктів, методичних розробок) у професійну діяльність.

**Завдання:**

Опрацювати зміст теми 7 (Тема 7. Підсумкова атестація та презентація практичного досвіду) та рекомендовані літературні джерела:

1. Пройти комплексне підсумкове комп'ютерне/онлайн-тестування для виявлення рівня засвоєння нормативно-правових, психолого-педагогічних, виховних та цифрових засад діяльності педагога позашкільля.
2. Представити та захистити свій підсумковий практичний проєкт (або розроблену методичну модель/кейс за матеріалами курсу) у форматі короткого виступу (3–5 хвилин) з використанням мультимедійної презентації чи інтерактивної візуалізації.
3. Взяти участь у фасилітованій дискусії в межах конференції, проаналізувати виступи колег, поставити змістовні запитання та здійснити взаємооцінювання представлених проєктів за заздалегідь визначеними критеріями.
4. Заповнити підсумкову карту рефлексії (самооцінювання зростання професійних компетентностей) та скласти персональний план імплементації

(впровадження) розроблених під час навчання інновацій у практичну діяльність свого закладу позашкільної освіти.

### Семінарське заняття 1

**Тема 1:** Нормативно-правові, психологічні та професійні засади діяльності педагога позашкільля в умовах освітніх реформ

**Мета:** проаналізувати ключові нормативно-правові зміни, психологічні бар'єри та професійні виклики в роботі педагога позашкільля в умовах освітніх реформ через колегіальне обговорення, дискусію та критичний аналіз практичного досвіду.

#### **Завдання:**

Опрацювати зміст теми 1 (Тема 1. Нормативно-правові, психологічні та професійні засади діяльності педагога позашкільля в умовах освітніх реформ) та рекомендовані літературні джерела:

1. Взяти участь у структурованій дискусії щодо суперечностей і викликів імплементації нових нормативно-правових актів у сфері позашкільля, обґрунтувавши власну позицію стосовно правового статусу педагога в умовах реформування.
2. Проаналізувати та презентувати на вибір типові психологічні бар'єри педагогів (опір змінам, синдром професійного вигорання, криза професійної ідентичності), що виникають під час трансформації освітнього середовища, та виробити спільні рекомендації щодо їх подолання.

### Семінарське заняття 2

**Тема 2:** Управління та імідж закладу позашкільної освіти: лідерство, командна взаємодія та безпечне освітнє середовище

**Мета:** проаналізувати концептуальні підходи до сучасного освітнього менеджменту, трансформації управлінських стилів керівника та формування репутаційного капіталу закладу позашкільної освіти в умовах єдиного безпекового середовища.

#### **Завдання:**

Опрацювати зміст теми 2 (Тема 2. Управління та імідж закладу позашкільної освіти: лідерство, командна взаємодія та безпечне освітнє середовище) та рекомендовані літературні джерела:

1. Проаналізувати та порівняти традиційні й інноваційні моделі позиціонування закладу позашкільної освіти в публічному просторі, оцінивши їхній вплив на довіру громадськості, залучення ресурсів та формування іміджу безпекового закладу.
2. Узагальнити практичні та юридичні складові реагування на випадки булінгу/цькування, сформулювати та обговорити ключові принципи етичного керівництва й командного реагування при виникненні внутрішніх або зовнішніх конфліктних ситуацій у закладі.

### Семінарське заняття 3

**Тема 3:** Психологічна підтримка, інклюзія та безпека учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій

**Мета:** проаналізувати системні підходи до створення інклюзивного безпекового простору, а також розкрити етіологію кризових станів у різних категорій учасників освітнього процесу для визначення ефективних стратегій довгострокової психосоціальної адаптації в умовах надзвичайних ситуацій.

**Завдання:**

Опрацювати зміст теми 3 (Тема 3. Психологічна підтримка, інклюзія та безпека учасників освітнього процесу в умовах надзвичайних ситуацій) та рекомендовані літературні джерела:

1. Обговорити й узагальнити нормативно-етичні та психолого-педагогічні засади реалізації інклюзивного навчання в умовах надзвичайного стану, виокремивши специфіку взаємодії педагогів із дітьми з особливими освітніми потребами (ООП) під час евакуації, перебування в укриттях та в дистанційному форматі.

2. Сформулювати та захистити науково обґрунтовані позиції щодо відмінностей між первинною гострою реакцією на стрес та довготривалими наслідками психологічної травми (включаючи ПТСР) у здобувачів освіти та їхніх батьків, визначивши межі професійної компетентності педагога та межі втручання фахового психолога.

### Семінарське заняття 4

**Тема 4:** Психолого-педагогічний супровід, методичний менеджмент та інноваційні вектори розвитку позашкілля в контексті євроінтеграції

**Мета:** проаналізувати системні трансформації у сфері методичної роботи та психолого-педагогічного супроводу позашкільної освіти через призму європейських стандартів якості, визначивши ключові напрями адаптації інноваційних менеджмент-моделей у практику вітчизняних закладів позашкілля.

**Завдання:**

Опрацювати зміст теми 4 (Тема 4. Психолого-педагогічний супровід, методичний менеджмент та інноваційні вектори розвитку позашкілля в контексті євроінтеграції) та рекомендовані літературні джерела:

1. Проаналізувати та критично оцінити рамки кваліфікацій, ключові компетентності неформальної освіти ЄС і вітчизняні стандарти позашкілля, обґрунтувавши наявні бар'єри та готовність української системи методичного менеджменту до повноцінної інтеграції в Європейський освітній простір.

2. Опрацювати науково-методичні підходи до подолання професійної деструкції та «опору інноваціям» серед педагогічних кадрів, сформулювавши концептуальну карту психолого-педагогічного супроводу педагогів під час впровадження нових євроінтеграційних освітніх ініціатив.

### Семінарське заняття 5

**Тема 5:** Моделювання системи виховної роботи в позашкільлі: національно-патріотичний та громадянський вектори

**Мета:** обґрунтувати новітні підходи до моделювання виховної системи закладу позашкільної освіти, визначивши ціннісно-світоглядні орієнтири національно-патріотичного та громадянського виховання у сучасному суспільно-політичному контексті.

**Завдання:**

Опрацювати зміст теми 5 (Тема 5. Моделювання системи виховної роботи в позашкільлі: національно-патріотичний та громадянський вектори) та рекомендовані літературні джерела:

1. Обговорити та теоретично обґрунтувати поняття «національно-патріотична та громадянська компетентність» у позашкільній освіті, розкривши трансформацію традиційних методів виховання у нові діяльнісні формати (залучення молоді до ухвалення рішень, соціальне проектування, медіаграмотність).

2. Проаналізувати та сформулювати концептуальні підходи щодо формування у здобувачів позашкільної освіти стійкості до дезінформації, деструктивних інформаційно-психологічних операцій (ІПСО) та фальсифікацій історії в контексті захисту національної та громадянської ідентичності.

### Семінарське заняття 6

**Тема 6:** Виховні, цифрові та інноваційні стратегії в позашкільлі: національно-патріотичний вектор, ІКТ та штучний інтелект

**Мета:** систематизувати філософські, етичні та дидактичні засади застосування генеративного штучного інтелекту й цифрових технологій у процесі формування національно-патріотичних та цінностей свідомого громадянина у здобувачів позашкільної освіти.

**Завдання:**

Опрацювати зміст теми 6 (Тема 6. Виховні, цифрові та інноваційні стратегії в позашкільлі: національно-патріотичний вектор, ІКТ та штучний інтелект) та рекомендовані літературні джерела:

1. Обговорити та аргументувати етичні межі, ризики та педагогічні можливості використання генеративного ШІ (генерація зображень, тексту, відео) під час висвітлення історико-культурних подій та національних символів у позашкільній освіті, сформулювавши орієнтовні правила академічної етики для вихованців.

2. Проаналізувати та порівняти ефективність традиційних та цифрових виховних платформ (метавсесвіти, віртуальні музеї, освітні гейміфіковані простори), визначивши методичні засади створення імерсивного (ефекту занурення) патріотичного середовища для сучасної молоді.

### Семінарське заняття 7

**Тема 7:** Підсумкова атестація та презентація практичного досвіду

**Мета:** проаналізувати результати професійного зростання слухачів за підсумками проходження програми підвищення кваліфікації через колегіальне обговорення ефективності розроблених проєктів, критичну рефлексію викликів та визначення векторів трансформації позашкільної освіти.

**Завдання:**

Опрацювати зміст теми 7 (Тема 7. Підсумкова атестація та презентація практичного досвіду) та рекомендовані літературні джерела:

1. Проаналізувати системні виклики та системні бар'єри, з якими зіштовхнулися учасники під час розробки й апробації власних підсумкових проєктів/методичних моделей, та визначити ключові чинники, що забезпечують життєздатність освітніх інновацій у закладах позашкільної освіти.

2. Сформулювати та обґрунтувати стратегічні бачення щодо подальшої дисемінації (поширення) кращих практичних здобутків слухачів у педагогічних колективах своїх закладів, а також визначити орієнтири самоосвіти та безперервного професійного розвитку (CPD) педагога позашкілля в контексті сучасної освітньої політики.

### Інформаційні джерела для вивчення курсу.

#### Основна

1. Закон України 2145-VIII від 05.09.2017. Про освіту. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text>
2. Закон України 1841-III, від 22.06.2000. Про позашкільну освіту: URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1841-14#Text>
3. Закон України. Про основні засади державної політики у сфері утвердження української національної та громадянської ідентичності. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2834-20#Text>
4. Бойко, А.Е., Корнієнко, А.В, Литовченко, О.В., Мачуський, В.В. Позашкільна освіта. *Національна доповідь про стан і перспективи розвитку освіти в Україні* : монографія/ Нац. акад. пед. наук України; [редкол.: В.Г. Кремень (голова), В.І. Луговий (заступник голови), О.М. Топузов (заступник голови)] ; за заг. ред. В.Г. Кременя. Київ: Педагогічна думка, 2026. с.56-69. <https://doi.org/10.37472/NAES-2026-ua>
5. Вербицький В.В. Природнича освіта в позашкільному закладі: успішні кейси: *матеріали всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Сучасні досягнення природничих наук»*, 15 травня 2025 року, м. Полтава: ПНПУ імені В. Г.Короленка, 2025. С. 20-27.
6. Вербицький В.В. Стратегія розвитку позашкільної навичкової природничої освіти. *Освітній фактор*, 1. 2026. С. 4-8.
7. Вербицький В.В. Новації Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України. *Новації позашкільної освіти в умовах воєнного стану. Збірник методичних матеріалів з позашкільної освіти*. Київ: НЕНЦ, 2026.
8. Єгорова О. І., Биковська О. В. Позашкільна освіта: міжнародний досвід і кращі практики громадянського виховання дітей і молодіє Київ : НПУ імені М.

- П.Драгоманова, 2017. 148 с.  
<https://enpuirb.udu.edu.ua/server/api/core/bitstreams/6be2a19b-3de5-4fe8-b771-83e7865ed8dd/content>
9. Інтеграція змісту позашкільної освіти та позаурочної діяльності в умовах повоєнного відновлення країни: методичний посібник / А. Е. Бойко, В. В. Вербицький, А. В. Корнієнко, О. В. Литовченко, В. В. Мачуський; за ред. О. В. Литовченко. Київ: Генеза, 2025. <https://doi.org/10.32405/978-966-11-1226-0-2025-132>
  10. Корнієнко А. В., Антонова О. А., Скіпор І. С. Національно-патріотичне виховання учнів у закладах позашкільної освіти методом проєкту. *Мистецтво та освіта*. 2025. №3(117). С.38–45. [https://doi.org/10.32405/2308-8885-2025-3\(117\)-38-45](https://doi.org/10.32405/2308-8885-2025-3(117)-38-45)
  11. Литовченко, О.В. (Ред.), Бойко, А.Е., Вербицький, В.В., Корнієнко, А.В., & Мачуський, В.В. Інтеграція змісту позашкільної освіти та позаурочної діяльності для безбар'єрного доступу дітей до якісних освітніх послуг : препринт (аналітичні матеріали центральним органам виконавчої влади України). Київ: Генеза. 2025. <https://doi.org/10.32405/978-966-11-1225-3-2025-40>
  12. Освіта і наука України в умовах воєнного стану інформаційно-аналітичний збірник. МОН України. Київ, 2023. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/serpneva-konferencia/2023/22.08.2023/Inform-analytic.zbirn-Osvita.v.umovah.voyennogo.stanu-vykl.rozv.povoyen.perspekt.22.08.2023.pdf?f>
  13. МОН України. Організація інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти. URL: <https://mon.gov.ua/osvita-2/pozashkilna-osvita/organizatsiya-inklyuzivnogo-navchannya-v-zakladakh-pozashkilnoi-osviti>
  14. Положення про позашкільний навчальний заклад (Постанова КМУ від 6 травня 2001 р. №433). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/433-2001-%D0%BF#Text>
  15. Про схвалення Національної стратегії із створення безбар'єрного простору в Україні на період до 2030 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/366-2021-%D1%80>
  16. Про організацію інклюзивного навчання в закладах позашкільної освіти Постанова Кабінету Міністрів України від 21 серпня 2019 р. №779. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/779-2019-%D0%BF>
  17. Про схвалення Національної стратегії розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2024-%D1%80#Text>

#### Додаткова

1. Дослідження стану позашкільної освіти в територіальних громадах України в умовах воєнного стану: проблеми та перспективи. Швейцарсько-український проєкт DECIDE, 2025.
2. Вербицький В.В. Чорнобиль як урок для молоді у формуванні екологічної культури та безпеки: матеріали міжнародної науково-практичної онлайн-

- конференції «Чорнобиль: 40 років потому...» (Київ, 25 квітня 2026 року). / упор. В. Шпак; за загальною редакцією С. Табачнікова. Київ: ДП «Експрес-об'ява», 2025. С.16-20.
3. Вербицький В.В. Траєкторія стратегічного розвитку Національного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді МОН України до 2030 року. *Освітній фактор*, 2. 2026. С. 4-10.
  4. Вербицький В.В. Новітній екологічний освітній модуль позашкільника. *Освітній фактор*, 1. 2025. С. 3-4.
  5. Вербицький В.В. Розвиток та трансформація учнівських лісництв на вимогу сьогодення: *матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції «Відтворимо ліси разом»*, 09 квітня 2025 року, м. Луцьк. Зб. наук. праць, 2025. С. 4-6.
  6. Вербицький В.В. Освіта і здоров'я підростаючого покоління – пріоритет сьогодення: *матеріали VII Міжнародного симпозіуму «Освіта і здоров'я підростаючого покоління»*, 04-07 березня 2025 року, м. Київ. Зб. наук. праць / За ред. Білик В.Г. Вип. 7. К.: Алатон, 2025. С. 53-55.
  7. Журба, К.О., & Канішеvsька, Л.В. (Ред.). (2025). Утвердження української національної ідентичності в умовах воєнного стану: стратегічні орієнтири та інноваційні практики: збірник наукових праць. Івано-Франківськ: НАІР, 394 с. <https://doi.org/10.32405/978-617-8011-05-5-2024-394>
  8. Інноваційний розвиток позашкільної освіти в умовах реалізації концепції «Нова українська школа»: методичний посібник / А. Е. Бойко, В. В. Вербицький, А. В. Корнієнко, О. В. Литовченко, В. В. Мачуський; за ред. В. В. Мачуського. Івано-Франківськ: НАІР, 2023. 223 с. <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/738178>
  9. Кремень, В. Г., Сисоєва, С. О., Бех, І. Д., Вознесенська, О. Л., Гавриш, Н. В., Гончар, Л. В., ... Шахрай, В. М. (2022). Концепція виховання дітей та молоді в цифровому просторі. *Вісник Національної академії педагогічних наук України*, 4(2), 1–30. <https://doi.org/10.37472/v.naes.2022.4206>
  10. Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій. Про затвердження Рекомендацій слухань у Комітеті на тему: «Освітні втрати й освітні розриви на рівні загальної середньої освіти: вимірювання та механізми подолання». Протокол № 122 7.06.2023. URL: <https://kno.rada.gov.ua/uploads/documents/38605.pdf>
  11. Корнієнко А. В. Шляхи інтеграції змісту гуртків декоративно-ужиткового мистецтва закладів позашкільної освіти і предметів мистецької галузі закладів загальної середньої освіти. *Перспективи та інновації науки*. № 12(58) 2025. С.985-999. [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-12\(58\)-985-999](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2025-12(58)-985-999)
  12. Литовченко О. Соціальна роль позашкільної освіти в умовах викликів воєнного часу (за матеріалами всеукраїнського опитування). *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді*: зб. наук. праць. Вип. 29. Кн. 1. 2025. С. 177-185. <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2025-29-1-177-185>
  13. Литовченко О. Зміст соціально-реабілітаційного напрямку позашкільної освіти: специфіка в умовах воєнного стану. *Теоретико-методичні проблеми*

- виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць. Вип. 28. Кн. 1. 2024. С. 283-291. URI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746324>
14. Литовченко О.В. Освітні втрати і рішення: особливості у позашкільній освіті. *Зростаюча особистість у смислоціннісних обрисах: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції* (м. Київ, 23 листопада 2023 р.). Івано-Франківськ: «НАІР», 2023. С.141-144. URL: <https://ipv.org.ua/wp-content/uploads/2023/12/Zbirnyk-materialiv-konf.-23.11.2023.pdf>
15. Литовченко О.В. Навчальна програма з позашкільної освіти соціально-реабілітаційного напрямку «Основи психосоціальної підтримки для підлітків». Початковий рівень. 1 рік навчання. URI: <https://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/746364/>
16. Мачуський В. Національно-патріотичне виховання учнів у закладах позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць*. Вип. 28. Кн. 2. 2024. С. 32-45. <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2024-28-2-32-45>
17. Мачуський В.В. Емпіричне дослідження взаємодії закладів позашкільної та загальної середньої освіти у вихованні учнів. *Наукові інновації та передові технології*. № 12(52) 2025. С. 2010-1020. [https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12\(52\)-2010-2020](https://doi.org/10.52058/2786-5274-2025-12(52)-2010-2020)
18. Boiko A. Interactive extracurricular activities for improving foreign language communicative competence of students of secondary and out-of-school education. *Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. праць*. Вип. 28. Кн. 1. 2024. С. 43-52. DOI: <https://doi.org/10.32405/2308-3778-2024-28-1-43-52>
19. Svitlana Sysoieva, Olena Lytovchenko, Tetiana Kunytsia, *Pedagogical practices of overcoming personal fragility and social limitations in Ukrainian students during the war*. Culture – Society – Education no. 2(28) 2025, Poznań 2025, pp. xx–xx, Adam Mickiewicz University Press. ISSN (Online) 2719-2717, ISSN (Print) 2300-0422. <https://doi.org/10.14746/kse.2025.28.2.x>